

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain 6 luvun 10 §:n ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle rikoslain 6 luvun 10 §:n ja yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 120/2018 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 10/2018 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rikoslain 6 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 6 luvun 10 §, sellaisena kuin se on laeissa 515/2003 ja 401/2015, seuraavasti:

6 luku

Rangaistuksen määräämisestä

10 §

Ehdollisen vankeuden oheisseuraamukset

Jos ehdollista vankeutta on pidettävä riittämättömänä rangaistuksena rikoksesta, voidaan sen ohessa tuomita sakkoa, tai jos ehdollinen vankeus on kahdeksan kuukautta tai sitä pidempi, vähintään 14 ja enintään 120 tuntia yhdyskuntapalvelua.

Rikoksen 21 vuotta täytettyään tehnyt voidaan tuomita ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvontaan yhden vuoden kolmen kuukauden ajaksi, jos:

Eduskunnan vastaus EV 155/2018 vp

1) tämä on tarpeen uusien rikosten ehkäisemiseksi ottaen huomioon tekijän aikaisemman rikollisuuden, hänen henkilökohtaiset olonsa ja rikokseen johtaneet seikat; tai

2) ehdollista vankeutta on pidettävä riittämättömänä rangaistuksena rikoksesta ja ehdollinen vankeus on vähintään kahdeksan kuukauden pituinen.

Rikoksen alle 21-vuotiaana tehnyt voidaan tuomita ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvontaan yhden vuoden kolmen kuukauden ajaksi, jos tätä on pidettävä perusteltuna tekijän sosiaalisen selviytymisen edistämiseksi tai uusien rikosten ehkäisemiseksi.

Oheisseuraamukseksi voidaan samalla kertaa tuomita sekä sakko että 2 tai 3 momentissa tarkoitettu valvonta.

Mitä sakosta ja yhdyskuntapalvelusta erikseen säädetään, sovelletaan niihin myös oheisseuraamuksina. Oheisseuraamukseksi tuomittu yhdyskuntapalvelu voidaan kuitenkin muuntaa vähintään neljän ja enintään 120 päivän vankeudeksi. Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettun valvonnan sisällöstä ja täytäntöönpanosta säädetään yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain (400/2015) 1 §:n 4 momentti, 10 §, 18 §:n 1 momentti, 26 §:n 1 momentti, 31 §:n 1 momentti sekä 62 ja 63 § sekä

lisätään 60 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Rikoslain (39/1889) 6 luvun 11 §:ssä säädetään yhdyskuntapalveluun, 11 a §:ssä valvontarangaistukseen, 10 §:n 2 ja 3 momentissa ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvontaan ja 10 a §:ssä nuorisorangaistukseen tuomitsemisesta.

Eduskunnan vastaus EV 155/2018 vp

10 §

Seuraamusselvitys

Syyttäjä tai tuomioistuin pyytää Rikosseuraamuslaitosta laatimaan seuraamusselvityksen, jos rikoksesta epäiltyä syytetään rikoksesta, josta todennäköisesti tuomitaan yhdyskuntapalvelu tai valvontarangaistus taikka rikokseen 21 vuotta täytettyään syyllistyneelle ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvonta. Rikosseuraamuslaitos voi myös rikoksesta epäillyn pyynnöstä laatia seuraamusselvityksen, jos siihen on painava syy.

Seuraamusselvitystä ei kuitenkaan tarvitse pyytää, jos rikoksesta epäilty on ulkomaan kansalainen ja hänen vakituinen asuntonsa on muualla kuin Suomessa ja arvioidaan, ettei yhdyskuntaseuraamuksen tuomitseminen eikä yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanon siirto toiseen maahan ole mahdollista.

Rikosseuraamuslaitos arvioi seuraamusselvityksessä rikoksesta epäillyn edellytykset ja valmiudet suoriutua yhdyskuntaseuraamuksesta. Selvitystä tehtäessä otetaan huomioon rikoksesta epäillyn aikaisempi rikollisuus, päihteiden käyttö ja muut henkilökohtaiset ja sosiaaliset olosuhteet sekä valvonnan ja rikoksettoman elämän tukemisen tarve.

Seuraamusselvityksessä selvitetään, suostuuko rikoksesta epäilty yhdyskuntapalveluun tai valvontarangaistukseen tuomitsemiseen ja sen täytäntöönpanoon. Seuraamusselvityksessä selvitetään myös, suostuuko rikoksesta epäilty siihen, että rikokseen 21 vuotta täyttäneenä syyllistyneelle ehdollisen vankeuden tehosteeksi tuomittavaan valvontaan sisällytetään 60 §:n 3 momentissa tarkoitettu kuntoutus tai avohoito.

Jos rikoksesta epäillyn tilanteessa on tapahtunut seuraamusselvityksen laatimisen jälkeen muutos, joka vaikuttaa seuraamusselvityksen sisältöön, Rikosseuraamuslaitoksen tulee tehdä kyseiset muutokset seuraamusselvitykseen.

Nuorisorangaistukseen ja rikokseen alle 21-vuotiaana syyllistyneen ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvontaan tuomitsemista edeltävistä selvitystoimenpiteistä säädetään nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annetussa laissa (633/2010). Valvontarangaistukseen tuomitsemista edeltävistä selvitystoimenpiteistä säädetään tämän lain 44 §:ssä.

18 §

Täytäntöönpanon lykkäys tai keskeytys

Rikosseuraamuslaitos voi lykätä tai keskeyttää yhdyskuntapalvelun, valvontarangaistuksen, nuorisorangaistuksen tai 21 vuotta täytettyään rikoksen tehneen ehdollisen vankeuden valvonnan täytäntöönpanon määräajaksi, jos yhdyskuntaseuraamuksen suorittamiselle on tuomitun muusta kuin lyhytaikaisesta sairaudesta, päihdekuntoutukseen osallistumisesta, varusmiespalveluksen, naisten vapaaehtoisen asepalveluksen tai siviilipalveluksen suorittamisesta, lapsen hoitamisesta sairausvakuutuslaissa (1224/2004) tarkoitetun äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainraha-kauden aikana tai muusta näihin rinnastettavasta hyväksyttävästä syystä johtuva tilapäinen este. Rangaistusaika ei kulu lykkäyksen tai keskeytyksen aikana.

Eduskunnan vastaus EV 155/2018 vp

26 §

Törkeä velvollisuuksien rikkominen

Jos tuomittu ei aloita seuraamuksen suorittamista tai jättää suorittamisen kesken, eikä hänellä ole menettelynsä hyväksyttävää syytä, taikka hänelle annetusta kirjallisesta varoituksesta huolimatta uudelleen tai muutoin tahallisesti ja törkeästi rikkoo 21, 22, 38, 49, 72 tai 73 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan, Rikosseuraamuslaitoksen on ryhdyttävä toimenpiteisiin asian saattamiseksi syyttäjän ja tuomioistuimen käsiteltäväksi. Jos kyse on yhdyskuntapalvelusta, valvontarangaistuksesta, nuorisorangaistuksesta tai 21 vuotta täytettyään rikoksen tehneen ehdollisen vankeuden valvonnasta, Rikosseuraamuslaitoksen on kiellettävä täytäntöönpanon aloittaminen tai keskeytettävä täytäntöönpano, jos se on jo aloitettu.

31 §

Tiedonsaantioikeus

Rikosseuraamuslaitoksen oikeudesta salassapitosäännösten estämättä saada yhdyskuntaseuraamukseen tuomitsemisen edellytyksistä tuomioistuimelle annettavaa lausuntoa ja yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa varten sosiaali- ja terveystieteiden alalta hoito-, kuntoutus- tai palvelusuunnitelmaan liittyvät tiedot, jotka koskevat tuomitun elinolosuhteita, päihteiden käyttöä, päihdekuntoutusta, mielenterveyttä ja mielenterveyspalvelujen käyttöä sekä muut vastaavaanlaiset tiedot, jotka ovat tarpeellisia yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa sekä tuomitun elämäntilannetta ja rangaistuksen suorittamista edistävien tukitoimien yhteensovittamista varten, säädetään henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetussa laissa (1069/2015).

60 §

Sisältö ja kesto

Rikoksen 21 vuotta täytettyään tehneen valvonta voi sisältää enintään 30 tuntia osallistumista Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymällä tavalla julkisen tai yksityisen palveluntuottajan järjestämään kuntoutukseen tai avohoitoon.

62 §

Velvollisuuksien törkeän rikkomisen seuraamus

Jos ehdollisen vankeuden tehosteeksi valvontaan tuomittu rikkoo valvontaan kuuluvia velvollisuuksiaan 26 §:ssä tarkoitetulla törkeällä tavalla, Rikosseuraamuslaitoksen on viipymättä ilmoitettava asiasta syyttäjälle, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta valvonnan tarkoituksen saavuttamiseksi.

Eduskunnan vastaus EV 155/2018 vp

Jos syyttäjä arvioi, että 26 §:ssä tarkoitetun törkeän velvollisuuksien rikkomisen vuoksi valvonta-aikaa olisi pidennettävä tai 21 vuotta täytettyään rikoksen tehneen suorittamatta oleva valvonta-aika olisi muunnettava ehdottomaksi vankeudeksi, hänen on viipymättä esitettävä tätä koskeva vaatimus sille käräjäoikeudelle, joka on ensimmäisenä oikeusasteena käsitellyt kyseisen rikosasian taikka jonka tuomiopiirissä tuomittu asuu tai vakinaisesti oleskelee.

Jos tuomioistuimien toteaa tuomitun rikkoneen valvontaan kuuluvia velvollisuuksia 26 §:ssä tarkoitetulla törkeällä tavalla ja jos siihen tuomittuun liittyvät ja rikkomukseen johtaneet syyt kokonaisuutena arvioiden on erityistä syytä, se voi pidentää valvonta-aikaa yhteensä enintään kuudella kuukaudella tai muuntaa suorittamatta olevan 21 vuotta täyttäneenä rikoksen tehneen valvontajan ehdottomaksi vankeudeksi, jonka pituus on vähintään neljä ja enintään 14 päivää. Valvontajan muuntamisessa ehdottomaksi vankeudeksi yksi kuukausi suorittamatta olevaa valvonta-aikaa vastaa yhtä päivää vankeutta. Jos valvonta-aikaan kuuluvasta kuukaudesta on suoritettu osa, se katsotaan suoritetuksi kokonaan.

Pidennettyyn valvonta-aikaan sovelletaan, mitä 60 §:n 2 momentissa säädetään. Rikoksen 21 vuotta täytettyään tehneellä valvonta voi lisäksi sisältää 60 §:n 3 momentissa tarkoitettua osallistumista kuntoutukseen tai avohoitoon siinä määrin kuin sitä on sisällynyt rangaistusajan suunnitelmaan, mutta ei ole vielä toteutunut.

63 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset 60 §:n 3 momentissa tarkoitetun kuntoutuksen ja avohoidon edellyttämistä valmistelu- ja toteutustoimenpiteistä sekä valvonnan lakkauttamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Rikosseuraamuslaitoksesta annetun lain (953/2009) 3 § seuraavasti:

3 §

Tehtävät

Laitoksen tehtävänä on ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomittujen valvonta, nuorisorangaistuksen, yhdyskuntapalvelun, vankeusrangaistuksen ja sakon muuntorangaistuksen täytän-

Eduskunnan vastaus EV 155/2018 vp

töönpano, ehdonalaiseen vapauteen päästettyjen valvonta sekä tutkintavankeuden toimeenpano ja muu rangaistusten täytäntöönpano sen mukaan kuin niistä erikseen säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain (1069/2015) 2 §:n 7 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

7) *yhdyskuntaseuraamusta suorittavalla* ehdollisen vankeuden valvontaan tuomittua henkilöä, nuorisorangaistusta, yhdyskuntapalvelua tai valvontarangaistusta suorittavaa henkilöä taikka valvotussa koevapaudessa olevaa tai valvontaan asetettua ehdonalaaisessa vapaudessa olevaa henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain 11 ja 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annetun lain (326/1963) 11 §:n 1 momentti ja 12 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 636/2010, seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 155/2018 vp

11 §

Päätöksessä, jolla ehdollisesti tuomitun henkilön valvonta määrätään järjestettäväksi Suomessa, on noudattamalla soveltuvin osin, mitä valvojan määräämisestä yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetussa laissa (400/2015) säädetään, samalla määrättävä valvoja sekä, jollei ehdollisen tuomion yhteydessä asetettuja ehtoja tai määräyksiä voida täällä soveltaa, vahvistettava niitä koskevat muutokset koe- ja valvonta-aikoja lukuun ottamatta.

12 §

Islannissa, Norjassa, Ruotsissa tai Tanskassa ehdollisesti tuomitun henkilön valvonta, joka on päätetty järjestää Suomessa, voidaan lakkauttaa soveltamalla yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 60 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 27 kohta, sellaisena kuin se on laissa 808/2017, seuraavasti:

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

27) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksesta syytetyille tehdystä oikeuspsykiatrisesta mielentilatutkimuksesta, nuoresta rikoksesta epäillystä laaditusta seuraamusselvityksestä, nuorisorangaistuksen rangaistusajan suunnitelmasta, yhdyskuntapalvelun, valvontarangaistuksen tai 21 vuotta täytettyään rikoksen tehneen ehdollisen vankeuden valvonnan seuraamusselvityksestä, valvontarangaistuksen edellytysten selvittämisestä, rangaistusajan suunnitelmasta, vapauttamissuunnitelmasta, valvontasuunnitelmasta tai elinkautisvangin vapauttamismenettelyä tai yhdistelmä-rangaistukseen kuuluvaa valvonta-aikaa varten annetusta lausunnosta;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370 /2007) 9 §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 809/2017, seuraavasti:

9 §

Salassa pidettävä oikeudenkäyntiasiakirja

Oikeudenkäyntiasiakirja on pidettävä salassa siltä osin kuin se sisältää:

4) tietoja rikoksesta syytetylle tehdystä oikeuspsykiatrisesta mielentilatutkimuksesta, nuoresta rikoksesta epäillystä laaditusta seuraamusselvityksestä, nuorisorangaistuksen rangaistusajan suunnitelmasta, yhdyskuntapalvelun, valvontarangaistuksen tai 21 vuotta täytettyään rikoksen tehneen ehdollisen vankeuden valvonnan seuraamusselvityksestä, elinkautisvangin vapauttamismenettelyä tai yhdistelmä-rangaistukseen kuuluvaa valvonta-aikaa varten annetusta lausunnosta tai rikosrekisteristä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 4.12.2018

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri